

Президенту України
пану Володимиру Зеленському

Прем'єр-міністру України
пану Денису Шмигалю

Міністру енергетики України
пану Герману Галущенко

Вих. № 7.06.2022
від 02.06.2022

*Щодо скасування обмежень на
розрахунки з виробниками електричної
енергії з ВДЕ*

Шановний Володимире Олександровичу!

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Шановний Германе Валерійовичу!

Українська вітроенергетична асоціація (УВЕА), Українська асоціація відновлюваної енергетики (УАВЕ), Європейсько-українське енергетичне агентство (ЄУЕА), Асоціація сонячної енергетики України (АСЕУ), які об'єднують більшість учасників ринку відновлюваної електроенергетики України та представляють міжнародних і українських інвесторів у екологічно чисті енергетичні проєкти, звертаються до Вас з глибокою шаную та подякою усім органам державної влади за їх стійкість та злагожденість, яку вони проявляють у роботі для забезпечення безперебійного функціонування всіх систем життєзабезпечення держави, і енергетичного сектору, зокрема, у цей важкий та вкрай відповідальний час.

28 лютого 2022 року, реалізуючи право України обирати свою долю, Президент України Володимир Зеленський подав заявку на вступ до Європейського Союзу, і у березні 2022 року Європейська Рада визнала європейські прагнення та європейський вибір України. Одним з важливих кроків до прискорення євроінтеграційних процесів України є чітке і повне виконання Україною вимог Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, зокрема, в енергетичній сфері.

Завдяки спільним зусиллям Уряду та Міністерства енергетики України у березні 2022 року, на рік раніше запланованого, українська енергосистема приєдналася до об'єднаної енергосистеми континентальної Європи ENTSO-E, а у квітні 2022 року було підписано угоду про надання НЕК «Укренерго» (оператор системи передачі) статусу члена-спостерігача ENTSO-E.

Все це стало можливим завдяки тому, що цивілізований світ довіряє українцям, українській владі та вірить в нашу країну і нашу перемогу. Ми не маємо сумнівів, що перед Україною відкривається ще більше можливостей побудувати міцну, заможну, квітучу державу, які ми не маємо права втратити.

І ми, як представники українських і міжнародних інвесторів у сектор відновлюваної енергетики, готові і далі наповнювати економіку держави, розбудовувати перспективний, інноваційний сектор економіки і робити нашу державу енергетично незалежною через розвиток екологічно-чистих, безпечних джерел енергії.

Разом з тим, ми змушені звернути Вашу увагу на ті проблеми в енергетичній галузі, які в найближчому часі можуть призвести до катастрофи і дефолту сектору відновлюваної енергетики (ВДЕ).

Загальна потужність об'єктів «зеленої» енергетики на початок 2022 року сягнула 9656 МВт, що можна вважати значним досягненням України на шляху до виконання цілей Паризької угоди, Плану України із скорочення викидів парникових газів, Енергетичної стратегії України до 2035 року, Економічної стратегії України до 2030 року та, загалом, для досягнення кліматичної нейтральності України не пізніше 2060 року. За експертними оцінками, у 2019 році Україна входила у ТОП-10 країн світу за темпами розвитку «зеленої» енергетики, а у 2020 – у ТОП-5 європейських країн за темпами розвитку сонячної енергетики. На додаток до цього, у 2019 році, відповідно до міжнародного рейтингу Climatescore, Україна зайняла почесне 8 місце (*піднявшись з 63-го*) серед 104 країн світу за інвестиційною привабливістю країни щодо розвитку низьковуглецевих джерел енергії і будівництва «зеленої» економіки. Однак вторгнення росії не лише зупинило розвиток галузі, а й завдало руйнівних збитків виробникам екологічно-чистої електроенергії.

Більшість станцій з ВДЕ, а саме близько 60% промислових сонячних електростанцій та понад 85% промислових вітрових електростанцій, зосереджені у південних та південно-східних областях України, де відбуваються активні бойові дії. За різними оцінками, станом на сьогодні вже так чи інакше постраждало 30-40% електростанцій у цих регіонах, а саме близько 1120 -1500 МВт встановленої потужності. До прикладу, за даними УВЕА, з початку широкомасштабної війни в Україні зупинено понад 3/4 вітроенергетичних потужностей. З загальних 1 673 МВт, наразі не працює близько 1 462 МВт українських ВЕС, а близько 5 вітрових турбін було знищено (*даний показник може бути більшим, оскільки на сьогоднішній день достеменно не відомо рівень пошкоджень на станціях, які знаходяться під окупацією бойовиків*). Незважаючи на зупинку вітроенергетичних об'єктів та пошкодження своїх об'єктів, виробники і далі продовжують нести операційні витрати для утримання станцій, а також інші витрати пов'язані зі сплатою заробітної плати персоналу, сплатою податків, підтримкою ЗСУ і ТРО, а також виконанням своїх боргових зобов'язань в українських та міжнародних банках, адже більшість капітальних інвестицій у сектор здійснено шляхом залучення банківського фінансування.

Усвідомлюючи те, що стійкість та надійність енергосистеми та ринку електричної енергії наразі залежить від стабільної роботи всіх підприємств електроенергетичного комплексу, **ми наполягаємо на перегляді** тимчасових заходів з боку Міністерства енергетики України, зокрема, до Наказу №103 від 04.03.2022 «Щодо проведення розрахунків на ринку електричної енергії», який повністю зупинив виплати виробникам з ВДЕ, та Наказу №140 від 28.03.2022 «Про розрахунки на ринку електричної енергії», який значно скоротив виплати виробникам з ВДЕ, за поставлену в мережу електроенергію. Нинішній рівень оплати для СЕС та ВЕС, відповідно до Наказу №140, становить лише 15% та 16% від належної оплати відповідно, що значно менше необхідних витрат аби покрити критичні витрати та забезпечити сталу роботу ВДЕ електростанцій. Окремо слід зазначити, що виробники з ВДЕ, які вимушені були зупинити роботу станцій через бойові дії або в наслідок отриманих ушкоджень генеруючого обладнання, досі не отримали оплату за відпущену електроенергію у 2021 році та за січень-лютий 2022 року, в той час як вони продовжують нести витрати, зокрема, на утримання персоналу та сплату відповідних податків, а також підтримують сім'ї співробітників та ТРО.

Усвідомлюючи загальну складність ситуації, ми поки що не оскаржували зазначених вище Наказів Міненерго в судовому порядку аби не допустити додаткових факторів дестабілізації роботи ринку електроенергії України під час війни.

Разом з тим, станом на кінець травня, ДП «Гарантований покупець» отримує таку кількість коштів, продаючи на ринку вироблену «електроенергію», щоб забезпечити платежі виробникам з ВДЕ в розмірі, що перевищує 30%-35%. Окрім того, підприємства державної сфери впливу, на яких покладено функції з підтримки виробників з ВДЕ, - ДП «Гарантований покупець» та НЕК «Укренерго» - за нашими попередніми оцінками за

результатами року матимуть нерозподілений дохід в розмірі 3,2 млрд грн та 12,7 млрд грн відповідно. За нашими розрахунками, даних коштів достатньо для суттєвого збільшення рівня розрахунків з виробниками з ВДЕ.

За підрахунками експертів, за результатами року на ринку електричної енергії очікується дефіцит близько 35 млрд грн., значна частина якого (близько 16 млрд грн), за умови дії Наказу №140 від 28.03.2022, буде покриватися за рахунок несплати виробникам з ВДЕ, які, вкотре повторимось, продовжують нести операційні втрати та 100% відповідальність за небаланси, мають боргові зобов'язання в банках, продовжують сплачувати податки та утримувати своїх працівників. Якщо даний Наказ продовжуватиме діяти, а виробники з ВДЕ і далі отримуватимуть виплати недостатні для забезпечення їх фінансової спроможності, **сектор ВДЕ в Україні та відповідно ринок електричної енергії чекає дефолт**, що негативно відобразиться, в першу чергу, на міжнародному іміджі нашої держави, яка сьогодні надихає увесь світ.

Важливо наголосити, що згідно Наказу №140 від 28.03.2022 майже половина доходів ДП «Гарантований покупець» від продажу електроенергії, виробленої з альтернативних джерел, спрямовується в рахунок погашення боргів минулих років перед НЕК «Укренерго» та ДП «НАЕК «Енергоатом», до накопичення яких немає відношення жоден з виробників з ВДЕ. При цьому, учасники ринку розуміють, що за рахунок коштів, які мають бути сплачені виробникам з ВДЕ, ДП «НАЕК «Енергоатом» компенсує свої операційні витрати, а НЕК «Укренерго» за результатами першого кварталу 2022 року взагалі є прибутковою – отримано 2 млрд грн чистого прибутку.

Ситуація, коли за рахунок одних учасників ринку з повністю приватним та прозорим капіталом, які також несуть значне боргове навантаження, державні органи в ручному режимі забезпечують покриття збитків та прибутковість інших учасників ринку - є неприйнятною, дискримінаційною, протизаконною та суперечить міжнародним зобов'язанням України.

Хочемо нагадати, що сектор ВДЕ відноситься до соціально важливого сектору в Україні, оскільки здійснює генерацію електричної енергії без складової викопного палива, що особливо важливо в час боротьби, зокрема, і за енергетичну незалежність держави. А враховуючи те, що Україна прагне стати частиною Європейського Союзу та декларує відновлення енергетики України від наслідків війни відповідно до “Зеленого” курсу ЄС, взяла на себе зобов'язання відмовитись від теплової генерації до 2035 року, надавала свої пропозиції до опублікованого нещодавно Плану ЄС REPowerEU по відмові від російських енергоносіїв і, найголовніше, страждає від ядерного тероризму, відновлювані джерела енергії для України, як і для Європи, сьогодні є сферою стратегічного “суспільного інтересу”. Про що, до речі, наголосив Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль під час онлайн-зустрічі з Виконавчим віце-президентом Європейської комісії з питань Європейського зеленого курсу Франсом Тіммермансом на початку травня 2022 року.

Не можемо також не згадати, що сектор ВДЕ є одним із небагатьох секторів економіки, який побудований в сучасній Україні з «нуля» за рахунок приватних, в більшості іноземних, інвесторів. Вартість капітальних інвестицій у відновлювану енергетику України загалом оцінюється у понад 12 млрд доларів США. В зоні активних бойових дій перебувають активи ВДЕ вартістю у понад 5,6 млрд доларів США, а в регіонах, сусідніх до областей, де ведуться активні бойові – понад 3,6 млрд доларів США.

Більше того, розуміючи краще як ніхто інший наскільки Україна зараз цікава для іноземних інвесторів, Президент України Володимир Зеленський, виступаючи на Міжнародному економічному форумі в Давосі, запросив усі компанії, що пішли з російського ринку, прийти працювати в Україну, де є не тільки 40-мільйонний ринок, але й спільний ринок з ЄС. Асоціації з ВДЕ, членами яких є міжнародні компанії-виробники обладнання для відновлюваної енергетики, які покинули ринок росії, щиро підтримують таку позицію Президента. З іншого боку, враховуючи те як складається ситуація на ринку, ми занепокоєні тим, чи компанії, які потенційно можуть зайти на ринок України, і розвивати

економіку України замість росії, не пошкодують про таке своє рішення, стикнувшись з існуючими системними проблемами, які ведуть галузь до дефолту.

Ми закликаємо Вас як представників держави, нескореність якої сьогодні надихає увесь світ, не допустити знищення тієї галузі, яка сьогодні є пріоритетом європейської енергетичної політики і не знищити довіру тих інвесторів, які досі залишаються вірними Україні, які прагнуть розвивати економіку України після війни і, які власне і є основою міжнародного іміджу України як інвестиційно привабливої країни. Ми закликаємо Вас не слідувати енергетичній політиці російської федерації, де відновлювані джерела енергії визнані "національною загрозою", а виконувати свої міжнародні енергетичні та кліматичні зобов'язання повністю. З урахуванням перспектив сектору ВДЕ та неминучості «зеленого» переходу, всі рішення щодо сектору ВДЕ під час воєнного стану мають враховувати потребу прискореного «зеленого» переходу під час післявоєнної відбудови енергетичної галузі України.

Враховуючи вищевикладене ми звертаємося до Вас з проханням:

1. Скасувати існуючі обмеження на розрахунки з виробниками з ВДЕ (Наказ Міненерго №140 від 28.03.2022).
2. Забезпечити поточні виплати виробникам з ВДЕ на максимально можливому рівні за рахунок наявних та отримуваних від торгівельної діяльності ДП «Гарантований покупець» та діяльності НЕК «Укренерго» коштів.
3. Забезпечити незмінність законодавства щодо системи підтримки виробників з ВДЕ, поступового погашення заборгованостей та дотримуватись існуючих гарантій, наданих інвесторам на законодавчому рівні.

За результатами розгляду даних пропозицій пропонуємо провести спільну зустріч і обговорити нашу подальшу взаємовигідну співпрацю на благо нашої держави!

Залишаємось завжди відкриті для діалогу!

Слава Україні!

З повагою,

Конеченков А. Є.,
Голова Правління УВЕА

Козакевич О. Ю.,
Голова УАВЕ

Прінус Д.І.,
Директор ЄУЕА

Сказко І.С.,
Директор з розвитку АСЕУ

Контактні дані асоціацій:

Громадська спілка “Українська вітроенергетична асоціація” (УВЕА):

Адреса: Бізнес-центр Лаврський, вул. Лаврська, 20, м. Київ, 01601 Україна

Тел.: +38 067 2092065

e-mail: info@uwea.com.ua,

www.uwea.com.ua

Асоціація "Українська асоціація відновлюваної енергетики" (УАВЕ)

Адреса: вул. Мечникова, 3, офіс 810, м. Київ, 01601 Україна

Тел. +38 0443791295

e-mail: info@uare.com.ua

www.uare.com.ua

Асоціація “Європейсько-Українське енергетичне агентство” (ЄУЕА):

Адреса: вул. Дорогожицька 3, UNIT City, корпус В9, каб. 5, м. Київ, 04112 Україна,

Тел.: +38 095 607 78 57

e-mail: office@euea-energyagency.org

www.euea-energyagency.org

Громадська спілка “Асоціація сонячної енергетики України” (АСЕУ)

Адреса: вул. Олександра Пироговського, 19/4, м. Київ, 03110 Україна

email: office@aseu.org.ua

Тел.: +38 067 5502060

www.aseu.org.ua